

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Egész évre . . . . . 6 korona.
Félre . . . . . 3 korona.
Egyen szám ára 14 fillér. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Vár-utca, hova a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések küldendők. — Kéziratok nem adtnak vissza.

HIRDETÉSI DIJAK

olcsai díjszabás szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok többszöri hirdetésnél Árkedvezményben részesülnek. Nyitlár petit sora 30 fillér.

Nyugdíj.

A „Békésmegyei Hírlap”-ban olvassuk a rendezett tanácsú városok, valamint a nagy- és kis-községek tisztviselői, kezelő- és segéd-személyzetéhez intézett következő felhívást:

„Az államosítás eszméje mintegy 14 év óta kecsegteti a községi tisztviselőket, értve a r. t. városok tisztviselőit is, mint a kik széles e hazában egyenlő mostoha sorban vannak; — a mennyiben úgy a rendezett tanácsú városok, valamint a községek alkalmazottjai — a jegyzők kivételével — nyugdíjról biztosítva nincsenek.

A törvényhozás, az állami törvényhatósági tisztviselők és alkalmazottjairól és a községi jegyzőkről, bölcsen és humanusan gondolkozott akkor, a midőn az állami tisztviselők és szolgák részére államilag, a törvényhatósági tisztviselők és szolgáknak, valamint a községi jegyzőknek saját törvényhatóságaik területére kiterjedőleg nyugdíj-alapok létesítését törvény által elrendelte és kimondotta, hogy azon nyugdíj-alapokhoz a községek hozzájárulni, azokat gyarapítani és fenntartani kötelesek.

Ily módon létesültek a vármegyei tiszti nyugdíj-intézetek és a községi jegyzők nyugdíj-intézetei.

Hát nem lehetett volna-e ugyanakkor úgy megalkotni ama törvényeket, hogy a

tisztviselők és alkalmazottak részére is nyugdíj-intézmény létesítendő?

Mert hiszen bölcsen tudta és tudja azt a törvényhozó testület, hogy egy államban milyen tényezők a rendezett tanácsú városok s a községek tisztviselői.

Bölcsen tudja a törvényhozó testület, hogy évtizedek óta keletkezett különféle törvények, immár kvalifikációt kívánnak: a polgármestertől, t. főügyésztől, ember- és állatorvosoktól, árvászeiki úlnoktól, mérnököktől stb., sőt némely rendezett tanácsú város és községben, — a saját autonóm szabályrendeleteivel, — egyéb állásokra is képzés és igazolása kívántatik.

Ily körülmények között megszűnt bizalmi állású lenni a községi hivatal, — melyet régebben csupa időtöltésből és kedvtelésből fogadtak el, — most már az is hivatásos pályává fejlődött. Méltányos tehát, hogy azon községi tisztviselőkről is, kik tevékenységüket a közszolgáltatnak áldozzák fel, legyen róluk is gondoskodva.

De hát kicsodák tulajdonképpen azok a községi, a rendezett tanácsú városok tisztviselői és alkalmazottjai?

Nem-e az államháztartásnak első tényezői?

Hiszen náluk és általuk indul meg mindenféle állami, törvényhatósági és községi ügymenet, a mely végeredményében a legfelsőbb fokon nyer elintézését.

A községi tisztviselő olyan, mint a bányamunkás, kinek első sorban érinti ke-

zét a durva, nyers anyag, hogy abból a kezdet nehézségeivel alakot formáljon e csak azután adható tovább, ha már reá lehet ismerni. Ilyen a községi tisztviselő munkálkodása is; a néppel való közvetlen érintkezésen kívül még a törvény és felsőbb rendeletek által reá ruházott teendőket is végzi és végrehajtja.

Es kicsodák tulajdonképpen azok a községi és azok a rendezett tanácsú városok tisztviselői és alkalmazottjai?

Nem-e az államnak végrehajtó közegei? De igenis azok.

Mert hiszen ők teljesítik az adók összeírását, kivetését és behajtását. — Az újoncz összeírását, puhatólást és előállítását. A katonáknak béke és mozgósítás esetében behívást és bevonulását előmozdítják. A közegészség, közművelődés és közbiztonság első és közvetlen felügyelői és végrehajtói. A rendőri legterheesebb előnyomozat megkezdői. A szocializmus fékezése és megszüntetése körüli intézkedéseknek, valamint a munkások és munkaadók közti viszonyok közvetlen intézői. Egy szóval minden elképzelhető dologból a községi tisztviselőnek kell a legkellemetlenebb, a legterheesebb feladatot teljesíteni.

És mégis a községi tisztviselő az államnak legmostohább gyermekei.

Miként fentebb a bekezdésben említve van, ezeltől tizenöt évvel, de mondható még jóval előbb, a parlamentben hangzottak fel kívánalmak a közigazgatás államo-

TÁRCZA.

Nők az egyetemen.

Írta: Darvas Lajos.

Azt mondja Leroy-Beaulieu, hogy századunk a tudományos formulákba szerelme. Hogy a híres francia író e mondása igaz, arról eléggé világosan tanuskodik az a tény, hogy egyetemeken hova tovább mind inkább szaporodnak azon kis csillagzatok, melyek a tudomány és művészet haladásának kétes jövőt jósolnak. Mert hogy a formulák századát éljük, az tény; hisz eléggé tanuskodik erről a mostani módszer, mely minket ama korra emlékeztet, melyben a fiatalágot nem arra tanították, hogy mint fiatal fűcskák a saját gyökereikből rúgyezzenek, hanem arra, hogy magukat másunnak leszagattott ágakkal ékeztessék.

Szaporodnak tehát a nő hallgatók, mert hisz ők is meg tudják tanulni, be tudják magolni ama rideg formulákat, a miket most a haza reményétől, tudomány jövőjéig ápolóitól: a fiatalágtól szigorúan megkövetelnek. Nem értem én e rossz módszer alatt sem a synthetikait, sem az analytikait, hanem a mindkét módszer szerint való bemagoltatást.

Elismerem, hogy voltak, vannak és lesznek minden időben nők, a kik nagy megfigyelő tehetséggel, mélyreható és alapos ismeretekkel bírtak a szellemi produktumaik által fényes helyet

virtak ki maguknak az irodalmak történetében; de hát ezek a természet kedvencei voltak, a kiket a jó édes anya fényes tehetséggel áldott meg a nélkül, hogy sok utánjárásra került volna; ezek a belső hivatás ösztönzésére állottak ki a veszélyes küzdőtérre s nem holmi alaptalan félelem miatt akartak az élet nehézségeivel megküzdeni. Megvolt bennük az, a mit úgy nevezünk, hogy „költői vena.”

E fajta tudós nőkre van ugyan mindig szükség; mert hát azt mondja egy német tudós, hogy az emberek még semmi fölött sem egyeztek volna meg, ha még semmi fölött sem vitakoztak volna; tehát hogy minél több abszolút vagy relativ igazság jöhessen létre; hogy a tudomány és művészet terén minél nagyobb legyen az egyetértés, annál több vitakozásra van szükség. Már pedig melyik nembeli erre a legalkalmasabb? . . . A feleletet erre megadja XIV. Lajos francia király, a ki így szól: „Szivesebben vállalkoznám Európa összebékítésére, mint két asszonyára.”

Nem akarok a nőemanozipáció jogos vagy jogtalan voltának fejtegetésébe bocsátkozni, hisz a tudomány nincs nemhez kötve; de az egyes pályák? . . . Azok igenis himnemek.

Volt szerencsém egy pár maturált kisasszonyt meginterjúvolni. Ha kérdeztem, hogy mi vezeteti őket e nehéz pályára választására? . . . „Mert nem visznek férjhez” mondák, és gondolák, hogy az ámbiczió.

Legyen szabad itt egy kis felfedezést tennem.

Tehát nem viszik férjhez? Miért? . . . Megmondom. Mert a mai lányok, ha polgári iskolát, felső leányiskolát végeztek, olyan jóvendőbeliről ábrándoznak, a kik az ugynevet „felső körök”-ben mozoghatnak; tehát magas állami tisztviselők, egyetemet végzett dandyk; pedig hát ezek mind szegény emberek a csak fizetésük felemelésének reményéből táplálkoznak.

Az intéző körök akkora mülködési teret nyitottak meg szépnemünk előtt, hogy ott eléggé érvényesíthetik tehetségeiket. Nem kell mindenben a külföldet majmolni.

Oh, kisasszonyaim! Bár kölcsönözhetném aranytollát annak az öreg, de még nem vén embernek, hogy önöknek festhetném azt az érettségi vizsgát!

Önök bizonyára ismernek szilaj természetű, tekintélyt nem ismerő fiatal embereket — most az ünnezt korában sok van — láthatják hogy mennyire megazelidülnek, mennyire rettegnek az érettségi vizsgálatától. Nem azért mintha tudatában volnának, hogy még nem méltók a toga virilire, hanem a kérdések nehézségétől rettegnek. Elszánt komolyság s homály küzdenek enyelelve a maturandusok arcán, midőn a végzetes pillanat megérkezik. A kérdések zápora kínos zavarba hozza őket a minden kérdésben utolsó itéletet látnak, mely rejtett arccsal áll előttük. Azt hiszem, hogy a maturáló kisasszonyokat nem valami kellemes emlék fűzi az érettségi vizsgálathoz.

nitása iránt, és azóta nem volt kormányváltás, a melyben nem lett volna igéret tve a közigazgatásnak államosítására, sőt az utóbbi 10-15 év óta minden pártáryalut országgyűlési képviselője, programjának egyik sarkalatos pontjaként hangoztatta az államosítás keresztül vitelét.

Sajnos, hogy csak pusztá híru óhajítás maradt mindeddig, még sajnosabb az, hogy ama ígéretek miatt nem tétethett egyéb kezdeményező lépésnél, — s a mikor tétek mint nálunk Gyulán — azzal fogadták, hogy kárba veszett fáradság lenne minden lépésért, mert hiszen még a sajtó is azt hangoztatja, hogy az államosítás küszöbén állunk.

Ugy látszik azonban, hogy az államosítás roppant széles küszöb elé jutott, mert a míg azon a közigazgatás bejut, eltelhet ismét vagy tizenöt évtendő.

Kétségelést helyetben vannak ez idő szerint a községi s a rendezet tanácsu városok tisztviselői és alkalmazottjai.

Félelemmel nézhetnek a jövőben, mert munkaképtelenségük, vagy elhalálozásuk esetében róluk esetleg családjukról nincsen gondoskodva, s mivel vagyoni hivatali fizetéseikből nem gyűjthetnek, öregségükre koldusbotra szorulnak.

Hogy pedig ez be ne következzék, biztosítani kell a rendezet tanácsu városok és községek tisztviselőinek kezelő-, segéd- és szolgáló-személyzetének helyzetét, s ezzel megszüntetni a elosztlatni a kétségbeesztő helyzetre való aggodalmat oly törvénynyel, mely kimondja, hogy: addig is, míg az államosítás a közigazgatás minden ágazatára kiterjed és életbe lép. — köteles minden rendezet tanácsu város, nagy és kis-község alkalmazottjainak olyan nyugdíjárulékot adni, mint a minöben az állami vagy az illető törvényhatóság területén nyugdíjazottak, szolgálati éveik arányában részeseünek.

Mondja ki a törvény, hogy: nyugdíjalap létesítése nem szükséges, hanem minden rendezetttanácsu város, nagy- és kis-

község, tartozik a nyugdíjazottak évi járulékait, költségvetésükbe felvenni Szabadai-gában állván szabályrendeletileg megállapítani, hogy ezentul alkalmazottjaink fizetéséből hány százalékotlól vonható le nyugdíjáruléki ezimen; mely összeg a közpénztár javára évi bevételként marad, — s a netán nyugdíjazottakra felveendő kiadást enyhítené.

Mondja ki a törvény, hogy minden községi tisztviselő és alkalmazottnak szolgálati ideje — ha megazakítás nélkül telt el — egészen be tudandó; de az eltöltött időre visszamenőleg nyugdíjbátralék ki nem vehető.

Ez abban leli indokát, mert ily ezimen eddig elé a községek sem voltak megterhelve, továbbá, mert egyelőre nem is igen lézen a község ilyenmü kiadásal megterhelve, ellenben már nyomban levonhatja alkalmazottjaitól a nyugdíjárulékokat; — és ha kimondja a törvény azt, a mi ohajtandó is, hogy az alkotandó szabályrendeletben kitehető, miszerint az illető nyugdíjazott egészségi állapotának netán jobra fordulta esetén képeességének és előbbeni állása tekintélyét nem sértő hasonló szolgálattelele bármikor behívható, az által kevesebdne a község évi kiadása.

Ezen újabb állás fizetése az eddig élvezett nyugdíjnal kevesebb nem lehet; és ha ezen állásban is munkaképtelenné válna, ismét az azelőtt élvezett nyugdíjat kapja.

Mintha hallanám soknak azon mondását, hogy szép eszme, de kiviteletlen.

Ámde arra én meg azt mondom, hogy igenis kivitelhető, a legkisebb kétely nélkül, csak emeljük fel kéro szavunkat ott a hol kell.

Mindenekelőtt pedig emeljük fel szavunkat lapok utján a közügyekért mindenkor és minden időben oly melegen érdeklödő összes sajtó képviselői előtt, kervén öket, hogy méltányos, igazságos és humanistikus ügyeinkért velünk együtt aikkra szállva, széleskörü tudásukkal és nagy befolyásukkal sziveskedjenek nekünk propagandát csinálni.

Kérjük meg a magas kormányt, hogy a fent elmondott ohajítás szerint szerkesztendü törvényjavaslatot lehető sürgösen elkészítvén az

országgyűlése elé terjeszteni a annak jóváhagyását a legmagasabb helyen is kieszközölni és törvényeröre emelni kegyeskedjék.

Végül kérjük fel kerületeink országgyűlési képviselőit irásban, vagy szóval. — hogy ügyünket támogatni méltóztassanak, annyal is inkább, mert ily törvény alkotása által az államkincstárra éppen nem, az egyes községekre alig azümbavehető teher származik; magasabb pótdó kivétel maga után nem von, mivel azon levonások a melyek a tényleg alkalmazottak fizetéséből a közpénztár javára nyugdíjáruléki ezimen visszartatnak, majdnem fedeznék a netán nyugdíjazottak és segélyezettek fordított kiadásokat. A községi tisztviselők ellenben a reájok háruló ily nemü megterhelést — jövőjük érdekében — kész örömmel fogadják és viselik.

Midön ezen közérdektü első felhívást mindenkinek szives jóakarataba és figyelmébe ajánlom, felkérem az összes hírlapok mélyen tisztelt képviselőit és munkatársait, hogy ennek becass lapjukban tért engedni, jó akaratu véleményekkel támogatni és terjeszteni sziveskedjenek.

Felkérem továbbá az összes rendezet tanácsu városok, valamint a nagy és kis községek azon tisztviselőit is alkalmazottjait, — kik nyugdíjjogosultsággal nem bírnak, hogy ezen felhívást beható tanácskozás alá venni s ha visszhangra talál, arról engemet községenként és városonként csak egy-egy levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek, a végből, hogy azokból látom, miszerint eszmémnek pártolói akadtak, közölhessem ugyan-eten unon egy újabb felhívásban a további teendök iránti nézetemet.

Gyulán, 1900. jan. 30.

Laczkó Péter,

Gyula rt. v. kiadója és levéltárnoka, okleveles jegyző.

Résziünkröl a felhíváshoz nagyon kevés kommentárt füzünk, jóllehet ez életre való tervhez nekünk is nagyon sok mondani valónk volna. Minden pálya, mihelyt élethivatásos foglalkozássá lesz, azonnal szükségessé válik, hogy tagjai öregség és munkaképtelenség esetén legalább a koldulástól és éhenhalástól biztosítva legyenek. A községi képviselők, valamint a rendezet tanácsu városok és községek, segéd- és kezelő-személyzetének munkaköre oly terhes, hogy összes munkaképeségüket, erejüket igénybe veszi, fizetésük pedig oly csekély, hogy ha mindennapi kenyérüket belöle biztosítani tudják, még szerencséseknek mondhatók. Töke és vagyonygyűtés tehát, mire öregség és munkaképtelenség esetén számíthatnának, ugy hivatalon belül, mint annak mint annak keretén kívül teljesen ki van zárva. Társadalmi szempontból is egy ilyen mozgalom, minöt e felhívás elérni akar, a lehető legüdvösebb, mint minden olyan mozgalom, mely a nyomornak gyökerében kívánja elejét venni. Sikert kívánunk e humanus, méltányos, közérdektü és philanthropikus mozgalomhoz.

Erettségi ide, erettségi oda, ez még megjár, mert hát az ember lealább tudja, hogy miből készüljön; de hát a tanári alapvizsgálat?

Volt szerencsém az első beiratkozni akaró kiasasszonyt télezemmel szemlélni s lelkiállapotát arcáról leolvasni.

Kezében tartotta a vékony, zöld könyvecskét — ujabban cselédkönyv — a izgatottan küzeledett az „almamater“ kapui felé. Gyora lépéseiröl lehetett következtetni, hogy belajében gond és csüggettség emészti, avagy magyarul mondva, hogy „drukkol.“ Megérkezett a tudomány előcsarnokába s első kollegája látására láng csapta meg arcát, mely szép volt, mint a kelü nap s ezidü mint a lenyugovó. Minél beljebb haladt, annál nagyobb volt a kollegák száma, kik szivesen adtak volna hangos kifejezést belöi érzelmeiknek, mint a nöemanczipáció lelkes hívei, de azivük dobogása elhallgattatta velük az oly gyakran hangoztatott „eljen“-t.

Látta a kiasasszony, hogy kollegái özönlének hol ebbe, hol abba a terembe, de nem hirt elég bátorsággal, hogy valamelyik gentleman kollegájától utasítást kérjen; pedig hogy szeretett volna mindenik tanácsossal szolgálni. Majdnem minden kollegám arcáról leolvassam ama szavakat, miket Aloeaus hajdan Sapphó költönöhöz intézett: „Sapphó, te tisztá szüla, hajad fekete, mosolyod édes, szivesen szólnék hozzád, de visszartat a tisztelot.“

A kiasasszony tehát átment a Rubiconon, de

hátra volt még a küzdelem, hátra volt az, a mit az universitáson ugy hívnak, hogy „colloquálni“. Mi persze számosan jelentünk meg, noha a „Budapesti Hírlap“ nem emlékezett meg e fontos eseményről.

A rettenetes pillanat megérkezett s a kiasasszony képe néma, halvány és sohajtó volt. Elképzelhető, hogy a colloquium nem sikerülhetett valami brilliansan; de hát a tanár urak sem hordoznak, kivált ily alkalmakkor jeget a zivükben. A colloquium elalutt, de a tanári alapvizsgálatlall mi lett? arról már nem számolhatok be mert az nélkülüm történt meg. Annyit azonban vettem észre, hogy a komoly foglalkozás fátzáról a szép rózsákat leszedte a hervatag fátyollal vonta be.

Azt hiszem, hogy utóbbi kezerü tapasztalat elegendö arra, hogy a szépségükre sokat adó kiasasszonyokat elrettentés atól, hogy hivatalnul az „almamater“ kapuin kopogtassanak.

Ismerné he már valahára szépnemünk Schackepearo mondásának igazságát, hogy „gyöngemég, oh asszony, a te neved!“ Lenne egy kis kímélettel a férfiak iránt; hisz ugy is oly nagy és százalomra méltó a verseny a ennek következtében az „gyöngemég“, hogy az idogesség korunknak és civilizációinknek jellemző vonása lett.

Soraimat Thukididesz azaival tejezem he: „Az a nő érdemli meg a legfőbb dicséretet, a kinek hire és neve nem hatol túl saját házának kapuin.“

Tanügy.

A csikmegyei ált. tanító-egyesület gyergyói körü folyó hó 9-én a gyergyóditrói állami polg. iskolánál tartotta évi rendes gyűlését.

Gyakorlati tanítást tartottak az I. osztályban Vörtes Lajos igazgató a magyarnyelvből, Bajkó Mózes a II. osztályban számtanból, Diviaczki Rezső a III. osztályban ábrázoló mértanból és Gáboş László a IV. osztályban földrajzból. Mind a négy tanítás dicéretesen sikerültnek jelentették ki. A tanulók talpraesett feleletei és a tapasztalt iskolai rend a tanerők szakképzettségéről tettek tanúságot; a tanulók tottemenek monokhót száma pedig a mellett bizonyít, hogy nemcsak Ditró, hanem Gyergyó polgárságának intellig. neziáján kívül annak alsóbb eleme is a polgári iskolai intézményben kultur. szükcség. letet lát.

A. iskolának már is ily niveaura emelésében orozlánrész illeti meg főtiszt. Takó János helybeli plebános a gondnokasági elnök, Vörtes Lajos polg. iak. igazgató urakat és a községi előjáróság tagjait, kik az iskola anyagi és szellemi ügyeinek vezetésében fáradságot nem ismerő tevékenységet fejtettek és fejtenek ki. Reménylünknek adunk kifejezést, hogy a félton nem állapodnak meg, a ha előbb nem is, a polgári iskolák reformja alkalmával ezen iskolának teljes polgári fiú- és leányiskolává való fejlesztése érdekében az intéző körököt megfogják nyerni. Ugy legyen.

A gyűlés érdekességét emelte Imeta J. elnök lelkes megnyitójá, továbbá Olajos Farkas gyergyóalfalvi áll. felső népiiskola tanár és Vadász Károly borzékai tanító felolvasása. Előbbi az „Izlek műveléséről“ értekezett, alapos részletezéssel tárgyalván a művelézet tárgyaknak nevelői hatásait, míg utóbbi Pestalozziról, mint a tanítók és atyjáról emlékezett meg, felfejtve azon utóbbi és pedagógiának alapkövet lerakó munkásságát, melyre kulturánk díszes épületét felépítették. Majd Bence József hollói tanító szavaltá Poe Edgárnak „A holló“ című költeményét. Mindhárom szereplőnek a gyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Szász István építési vállalkozó és Hajnó János csikszereadi lakatos mester iskolai padot állítottak ki. Készítményük úgy küllő szin-, mint erős szerkezet, olcsóság, valamint pedagógiái és egészségügyi tekintetben az eddig forgalomban lévő padszerkezetek mellett megállja a helyét, miórt is a gyűlés kiállított ily téren örömmel üdvözli a készítményüket különösen mint hazai, annál inkább mint megyénkbeli gyártmányt az iskola-fenntartóknak beszerzése czéljából becses figyelmükbe ajánlva.

Több, az egyesülett közelebről érdeklő ügy tárgyalása után a gyűlést társasbéd követte, mely alatt a többek között Görög Joáchim plebános ur ékeesen szóló felköszöntökkel gyönyörködtette a közgyűlést.

Számlelő.

Mindenféle.

— Hymen hír. Benko Gyula, csikszentmártoni kereskedő folyó hó 20-án vezette oltárhoz csikszentmártoni néhai Becze János kedves leányát Margit kisasszonyt. Sok szerencsét kívánunk a frigyhez!

— Csikvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor a megyeház tanácskozásai termében tartja tavaszi rendes közgyűlést. — A tárgysorozatból érdekesebb pontok: a Székely-Udvarhely—Csik Szereda között építeni szándékolt vasút engedélyesének támogatására Kovácsics Tamás által beadott folyamodvány; továbbá az úresedésben levő gyergyói főszolgabírói és helybeli árvasszéki ülnöki állás, valamint a választás folytán esetleg meg-

úresedés állások betöltése. — Az eredményt kíváncsisággal várja a nagy közönség.

— Halálhír. Csikszentkirályi özv. Bors István né altorjai br. Apor Juliánna f. hó 19-én, életének 69-ik évében elhalt. Haláláról a következő gyászjelentés adatott ki: „Alulírottak a legmelyebb fájdalommal tudatják, hogy a gondos és jó anya, anyósa és nagyanya csikszentkirályi özv. Bors István né altorjai br. Apor Juliánna folyó hó 19-én éjjel 11 órakor, életének hatvankilenczedik évében a haldokló szentségének buzóga és áhitatos felvétele után, végelgyengülés következtében az Urban csendesen elhunyt. Földi részei f. hó 22-én délután 4 órakor fognak a „Bors“-kápolna kerítésében örök nyugalomra helyeztetni. Lelkét pedig a szent mise-áldozat folyó hó 23-án d. e. 1/8 órakor fog a helybeli anyatemplomban a Mindenhatónak bemutatni. Bóke poraira! Csik-Szentkirály, 1900. május hó 20-án. Csikszentkirályi Bors Benedek és neje Gál Róza. Gyermekai: Bors István, Ilona Károly és Margit.“

— A csikszereadi esküdt bíróságnak az 1900. évi II. állásra ki szolgálati lajstromában foglalt rendes esküdték névsora: Sárosi Gergely földész Csik-Madfalva, Gözay Árpád gyógyszerész Csik-Szereda, Buzás József földész Csik-Caicod, Veress Zsigmond ny. tanító Csik-Balánbánya, Zakariás Péter kereskedő Csik-Szépiviz, Petros András főgimn. tanár Csik-Somlyó, Albert Balázs kereskedő Csik-Szereda, Fejér Jakab kereskedő Csik-Szépiviz, Ágoston Ágoston kereskedő Gyergyó-Csanafalva, Küllő János birtokos és földi-igazgató Gyergyó-Boruzék, dr. Filep Sándor orvos Csik-Szereda, Márton Ferenc ny. kir. járásbíró, Csik-Csekefalva-Rieszner Ödön főgimn. tanár Csik-Somlyó, Heydn Hugó főgimn. tanár Csik-Somlyó, Madár Imre ny. megyei főjegyző Csik-Várdófalva, Czifra Mihály kereskedő Gyergyó-Szent-Miklós, Sándor Gergely birtokos Csik-Szentimre, ifj. Molnár József ügyvéd Csik-Szereda, Salamon Alajos ny. adóellenőr Csik-Várdófalva, Pototzky Krištof magánzó Csik-Szereda, dr. Kolonics Dénes orvos Csik-Várdófalva, Szántó Ábrahám korcsmáros Csik-Kozmás, Puskás Sámuel birtokos Gyergyó-Remete, Konec Tamás szabó mester Csik-Caicod, Karda Mihály földész Csik-Szentdomokos, Szabó Miklós kereskedő Csik-Szereda, Zakariás Jakab kereskedő Csik-Szépiviz, Lakatos Mihály gazd. int. tanár Csik-Szereda, Márton Ignác városi tanácsos Csik-Szereda, Zakariás Antal kereskedő Csik-Szépiviz. — Helyettes esküdték: Kálnoky János kereskedő Csik-Várdófalva, László József lakatos Csik-Szereda, Kovács József korcsmáros Csik-Szereda, ifj. Imre József földész Csik-Várdófalva, ifj. Hajnó János lakatos Csik-Szereda, György Ferenc asztalos Csik-Szereda, Gál Ferenc földész Csik-Zsögöd, Barcsai Dénes korcsmáros Csik-Szereda, Gál Antal birtokos Csik-Tapolca, Geecz János birtokos Csik-Tapolca.

— A Ditró—Hodoson építendő templom ügye. Hodos községe Ditrónak VI-ik tizesé, az anyaközségtől azonban távolabb esik. Várhegy és Salamás oláh községek tőzomszágában; épen ezen fekvésénél fogva a magyarságnak a kath. vallásnak egy kis előre, mert e tizes Ditróból átköltözött székely lakosokból áll. — A lakosság száma az utóbbi évtizedben annyira felszaporodott, hogy gondoskodni kellett szellemi művelődésükről. Róm. kath. iskolát az anyaközség már ezelőtt több évvel állított, ebben tehát szükség nem volt, hanem egy templomcsakanak nagy hiányát érezte. Az anya-egyházközség Ditró az új templom alaphól meg is szavazott 4 ezer koronát; mint-hogy pedig ezen összeg nem volt elég, a méltóságos Püspök urhoz is folyamodtak segélyért, fölterjesztvén egyezersmind az építendő templom tervrajzát. E kérelmre a püspök ur Ó méltósága a napokban a következő leiratot intézte, mely az ő atya jótevékenységének egy újabb fényes bizonyítéka.

„A gyergyó-ditrói Hodos-telepen építendő templom tervrajzát és költségvetését a részlet rajzokkal együtt a status mérnöknek kiadván, ő azokra a következő műszaki véleményt mondotta: „Építési szándékát kápolna csatlót tervezete, valamint költség számítása szakszerű, a műszaki szabályok- és követelményeknek megfelelő, s mint ilyen a kivitel alapjául elfogadható. Szébb forma kedvéért kívánatos volna a szélességet 8 méterre redukálni, a redukcióból kapott alapterülettel a hajót meghosszabítani, a küllő fal-

felületek kikészítését pedig mentől inkább egyszerűsíteni, nehogy a felhalmozott dekorációk a küllő részek nyugodtságát leronták.

A szerződés kűtésében czélszerű lesz a vállalati feltételeket kitűzni, bánatpénz letét tni a az építkezés befejezésére határnapot kitűzni.“

„Ennődfogva az építési iratokat ason felhívással küldöm meg nagyontisztelendőségnek, hogy alkalmas és megbízható vállalkozóval a vállalati szerződést megkötni s azt helybenhagyás végett nekem bemutatni sziveskedjék.

A hodosi nagyszámu hívek lelki üdvé biztositására és áldozatkészügek istápolására az építési költségekbló hiányzó 2 ezer koronát magamra vállalom s azt egyidejűleg magánpénztáromból a Magyar általános Hitelbank utján nagyontisztelendőségnek kezéhez utalványozom.

Sziveskedjek az összeg átvételéről a gondokkal együttessen kiállítandó blyégtelen elismervényét bemutatni és a kápolna építés többi költségeivel együtt annak idejében ezen segélyt is pontosan elszámolni.

Egyébírati ájtatos imáiba ajánlottan vagyok Nagyontisztelendőségnek jóakaró főpásztora Gusztáv Károly a. k.“

— Tűzvész. Csik-Szentmártonon f. hó 20-án (vasárnap) este 9 órakor a posta épület ismeretlen okból kigyulladt és az teljesen leégett. A kár értéke ismeretlen.

— Felhívás. Ez összes ipartársulatok előjárásaihoz. A marosvásárhelyi iparos tanoncziskola felügyelő bizottsága a jövő június hó végén a vizgák után tanoncz munkakiállítását rendez. Hogy az ily kiállítások mily mértékben vannak jó hatással az ipar fejlődésére, ezt fejtegetni felesleges. A felügyelő bizottság már felhívást bocsátott ki az összes mesterekhez, hogy egy tanonczaiukat a részvételtől el ne zárják sőt arra minden erejükbló buzdítsák és azt tenni tarták huzafuik kötelezettségüknek. Hogy ennek annál biztosabb legyen a foganatja, felkéri innen a társulat előjáróságát, mikép saját hatáskörében erre felhívni és érelyesen buzdítani sziveskedjék, hogy a tanonczokat is ebben támogassák és lehető kedvező eredményt érhesüek el ez által. Jelen felhívás közzétételére tisztelettel felkérem. A városi rendőrkapitányaság, mint iparhatóságtól. Marosvásárhelyt, 1900. május 10. én. L á z á r, főkapitány.

— Magán tisztviselői nyugdíj-egyesülete. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a magán tisztviselői országos nyugdíj-egyesülete, mely 1899. évről kibocsátott évi jelentés és zárszámadása szerint 1.205,206 korona vagyonnal rendelkezik és 1380 tagot számlál, meg mindig vesz fel új tagokat és biztositja a magán tisztviselők alku szerinti nyugdíját mérekelte díjzítés mellett. — A nevezett egyeletnek Háromszék megyéből 15, Csik megyéből 2, Udvarmegyéből 3 és Maros-Tordamegyéből 1 tagja van, tehát a Székelyföld magántisztviselői részéről jóval nagyobb támogatásra tarthat igényt. Ajánljuk figyelembe.

— Pályázati hirdetés. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedőlegényi m. kir. miniszter urnak f. évi május hó 3-án 29,405. szám alatt kelt rendelete alapján a páriai nemzetközi kiállítás tanulmányozhatása czéljából ezennel pályázatot hirdet három törekvő iparos részére egyenként 400 és három ipari munkás részére egyenként 300 koronás állami utasási ösztöndíjra. Pályázhatnak oly marostorda-, csik udvarhely- és háromszék megyei fiatal iparos mesterek és illetve ipari munkások, kik a szóban levő kiállítást anyagi viszonyaiknál fogva önmagukon meg nem tekinthetnék, az oda leendő kiküldetésre azonban okmányilag igazolandó kiváló szakismereteiknél fogva alkalmasok és oly ipar-ágot üznek, melynek fejlesztésére ily tanulmány-ut befolyással lehet, tehát első sorban a mtiipar körében dolgozó iparosok és munkások. A keres-

kedelembüi miniszter urhos ezimzött folyamodványok, melyek mellé csatolandók lesznek a folyamodó erkölcsi és illetőségi bizonyítványai, munkakönyve; foglalkozását, előképzését, esetleges tanulmányait, nyelvismeretét, lakhelyét és vagyoni viszonyait igazoló okmányai, legkésőbb ez évi május 28-án déli 12 óráig a kamarához lesznek beadandók, annyiaval inkább, mert a később érkezettek figyelembe vételni nem fognak. Maros-Vásárhely, 1900. május 10-én. Tauszik B. Hugó, kir. tanácsos, elnök. Sz. Szakács Péter, tükár.

Jegyzéke

a csikszereclai kir. törvényszék által 1900. évi május hó 25., 26., és 28. napján tartandó vég tárgyalásoknak:

Május 25.

- 627/900. Kocsis Lajos gondatlanság által okozott súlyos testi sértés büntette.
- 788/900. Id. Ferecz Tamás Andrásc, nyilvános becsületesítés büntette.
- 848/900. Bocskor Nyisztor Ilyés, súlyos testi sértés büntette.
- 879/900. Ifj. Bagó József súlyos testi büntette.
- 920/900. Balázs József Ignáczé hivatalos hatalommal való visszaélés büntette.

Május 26.

- 935/900. Köllő Éva, lopás büntette.
- 952/900. Farkas Ágoston, súlyos testi büntette.
- 953/900. Inezo Istvánné, hatóság elleni erőszak büntette.
- 954/900. Kis Dénesné, lopás büntette.
- 966/900. Rácz Ignácz, sikkuasztás büntette.

Május 28.

- 1407/900. Farkas József, lopás büntette.

Szerkesztői üzenet.

Almindin. Verso formái tekintetben jó, azonban természetleg sok kifogásolni való van benne. A poética licentia nem terjed annyira, hogy a rim kedvéért „a tüköt feloldja”. Est csak meg oldani, vagy meg fejteni lehet, ellenben a kitést, sőt stb., azt már feloldhatja. A „bűlcsek” pedig azsal a kérdéssel: mi lesz a halál után? Általán nem foglalkoznak; tehát ide vonatkozólag sem „tagadás”, sem „állítás” nem tulajdonítható nekik; általában olyan kérdések fele-

getéséni, milyenekkel ön próbálkozik, még vers korotén belől is, szigorú mértékkel kell tartani. Ezekhez kiforrott tudományosság kell — a még akkor is kegyűs kézzel szabad hozzájuk nylni. Próbálkozzék könnyebb fajta versekkel, akkor szivesen látjuk. Ez nem közölhető.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Szvoboda József.

HIRDETÉSEK.

Sz. 221—1900.

Árlejtési hirdetmény.

Gyergyó-Ditró román. kath. hitközségének egyháztanácsa a Ditró—Hodoson építendő kápolna felépítéséhez szükségelt építőipari munkák elkészítésére nézve ezennel nyilvános árlejtést hirdet. A megbírált és felsőbb hatóságilag jóváhagyott tervrajznak költségvetése 8291 korona 80 fillér. Ezen munkálat oly vállalkozónak adatik ki, ki kellő szakképzettségű és iparágának gyakorlására hatósággi engedéllyel bír. Az egyháztanács fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlati összegekre, egészen szabadon fog választani.

Az elkészítendő munkára vonatkozó vállalatni és szerződési feltételek a ditrói plebánián megtekinthetők.

A lepecsételt zárt ajánlatok „Gyergyó-ditrói román. kath. egyháztanácsa” czimen Gy.-Ditróba (plebánia) küldendők.

Az árlejtés a gyergyóditrói plebánia hivatalban 1900. évi május hó 31-én délután 3 órákor fog megtartatni, mely napig és óráig az ajánlatok annál biztosabban beadandók, mivel a később érkező ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az ajánlattevők kötelesek a vállalati összegnek 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Megjegyeztetik, hogy a kő-, faanyag, valamint a homok megvan hordva és így a szerződés megkötése után az építési munka megkezdhető és oly erélylyel lesz folytatandó, hogy a kápolna 1900. október 20-ig teljesen elkészítve számbaadható legyen.

Gyergyó-Ditró, 1900 május hó 17.

Takó János, Barabás Rajmond,
pleb. egyháztan. elnök. egyháztan. jegyző.

Fenyő-erdő eladás.

1600—2000 hold erdő hasznosítja minél sürgősebben eladó. — Hol? megmondja kiadóhivatal.

HIRDETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint már több év óta fennálló

nyerges és kárpitos üzletemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően njonan rendeztem, hol minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és azt csinos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszközölöm.

Raktáron tartok mindenféle ruganyos divánokat 40—200 koronáig és garnitúrákat; ugy hogy itt mindenki beszerezhetiszükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban

Továbbá kész kocsik és aszónok raktáron vannak

Végül a n. é. közönség szives figyelmét felbivom azon körülményre, hogy a kocsik, valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom.

Magamat a n. é. közönség jóindulatu pártfogásába ajánlva maradtam kiváló tisztelettel

Bájer Ferencz,

17—26

nyerges és kárpitos.
(Vár-utca, leányiskolával szemben)

Temetkezési intézet!

VAN szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy (Vár-utca) saját házámban levő kész

KOPORSÓ-RAKTÁRAMAT

teljesen ujonan szereltem fel és minden a temetkezéshez szükséges cikkekkel elláttam; mivel üzletemet készpénzzel rendeztem be, azon helyzetben vagyok, hogy egy nagy kóporsót felső, alsó szomszódél, párna, czipő, harisnya és gyertyákkal együtt

csak 15 koronáért

és toljebb szolgállok m. t. vovóimnek. Nagyobb és diszesebb temetések teljes rendezését

40 koronától 600 koronáig vállalom el.

Továbbá bátor vagyok magamat ajánlani mindennemű épület- és butor-asztalos munkák olcsó árban való csinos elkészítésére, miután a n. é. közönségnek üzletem iránti szives jóindulatát kérem, magamat becses pártfogásába ajánlva maradtam

12—25

mély tisztelettel **Filó Károly**, műasztalos.